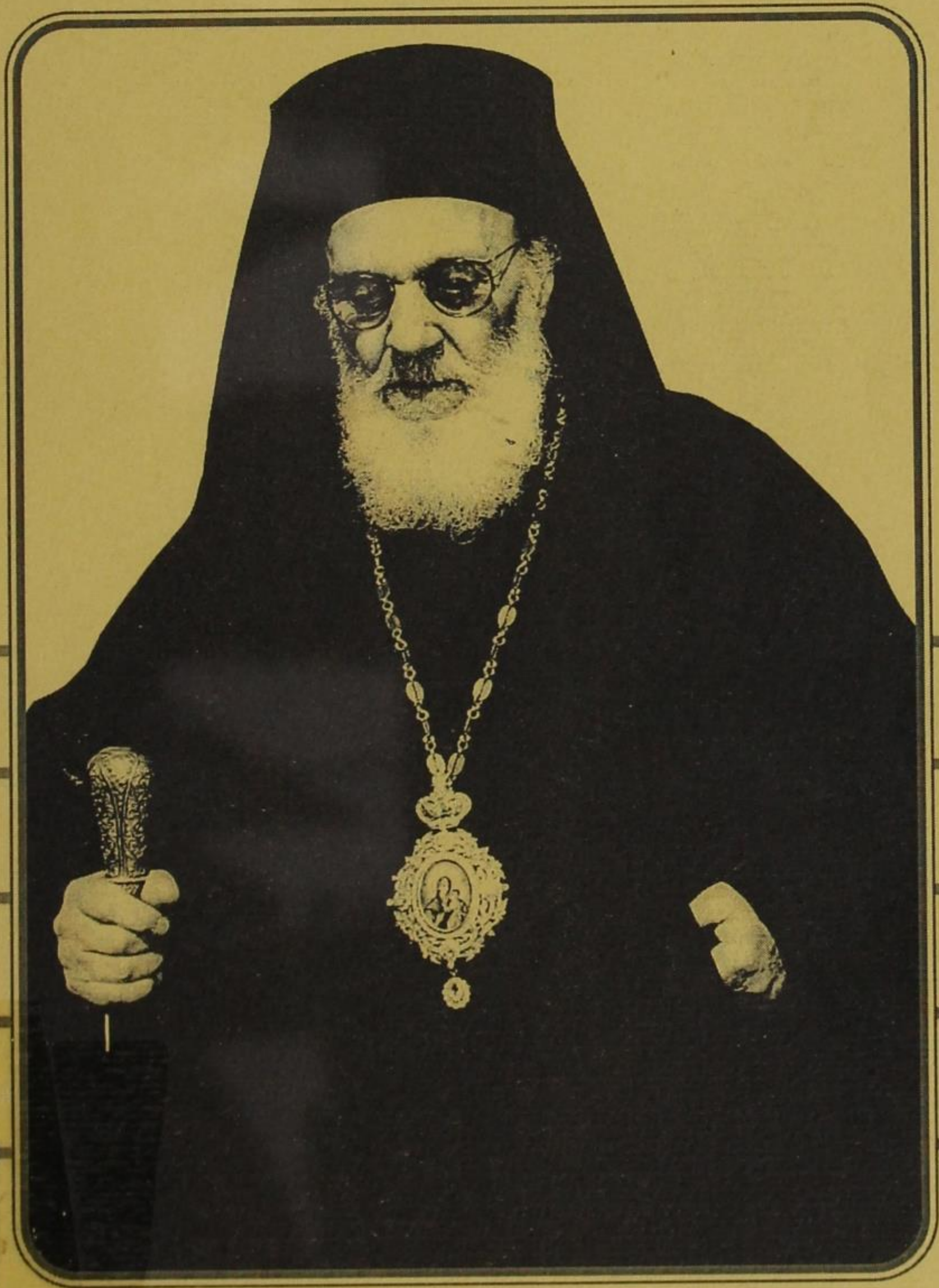

Βαγγέλης Π. Λιάπης

Χριστοφόρος Χατζής

ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2003

✍ Τίτλος :

Χριστοφόρος Χατζής, Μητροπολίτης Πωγωνιανής & Κονίτσης

✍ Συγγραφέας:

Βαγγέλης Π. Λιάπης

✍ Εκδοτικά δικαιώματα:

✉ *Βαγγέλης Π. Λιάπης, Αγροτική περιοχή Μαγούλας, 196 00 Μαγούλα*

☎ *210 5550 444*

✉ *Γιάννης Καλομενίδης, Τζαφέρη 12, 192 00 Ελευσίνα*

☎ *210 5547 689*

ISBN 960-8147-08-5

Βαγγέλης Π. Λιάπης

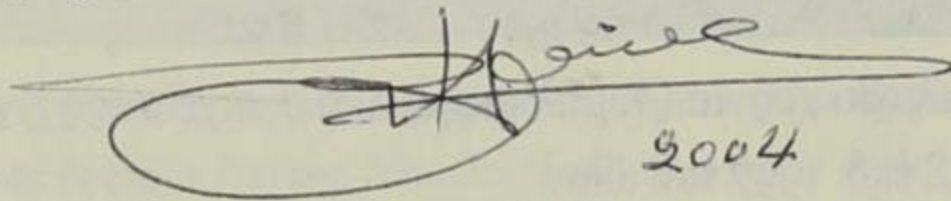
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 49535
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 26-3-04
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 920 ΛΙΑ

κωδ. ~~88~~ 8619

Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης

Χριστοφόρος Χατζής

Προσφορά των συλλεγείων προς την
Δημόσια Βιβλιοθήκη Κονίτσης

2004

Ελευσίνα

2003

Έργα του ιδίου

1. ΕΛΕΥΣΙΝΑ αρχαία εποχή έκδ. 1975 του ιδίου
2. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1941-1944 έκδ. 1975 του ιδίου
3. ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ α' έκδ. 1980 του ιδίου, β' έκδ. 1988 ΔΩΔΩΝΗ
4. ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΟ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙ έκδ. 1985 ΔΩΔΩΝΗ
5. Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΕΣ έκδ. 1987 IFESTIA
6. ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΑ ΖΑΚΟΝΙΑ έκδ. 1988 ΔΩΔΩΝΗ
7. ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ (επιμέλεια) έκδ. 1989 Β' ΚΑΠΗ Ελευσίνας
8. Η ΕΛΕΥΣΙΝΑ στα νεώτερα χρόνια έκδ. 1993 του ιδίου
9. ΔΗΜΗΤΡΑ Θεατρικό έκδ. 1995 του ιδίου
10. ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ το παραμύθι στη Βορειοδυτική Αττική, έκδ. 1995 ΣΥΛΛΟΓΕΣ
11. ΠΑΛΙΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ έκδ. 1995 Α' ΚΑΠΗ Ελευσίνας
12. ΕΛΕΥΣΙΝΑ στα νεώτερα χρόνια (συμπληρωματικά στοιχεία 1997) έκδ. του ιδίου
13. ΠΑΛΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ έκδ. 1997 του ιδίου
14. ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ έκδ. 1997 του ιδίου
15. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ έκδ. 1997 του ιδίου
16. ΛΑΪΚΑ ΕΘΙΜΑ και ΔΟΞΑΣΙΕΣ στην ΕΛΕΥΣΙΝΑ έκδ. 1998 Δήμος Ελευσίνας
17. ΘΡΙΑΣΙΟ έκδ. 1998 του ιδίου
18. ΛΟΥΛΕΤ Ε ΒΑΣΙΛΙΚΟΪ έκδ. 1999 Διεθνής Οργάνωση Λαϊκής Τέχνης (UNESCO-B)
19. ΜΑΓΟΥΛΑ έκδ. 1999 Δήμος Μαγούλας
20. ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ ανακοίνωση Η' Συμποσίου
21. ΑΝΤΙΓΟΝΗ Η αντάρτισσα των ιδεών έκδ. 1999 του ιδίου
22. ΤΟ ΧΡΕΟΣ έκδ. 2000 του ιδίου
23. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ έκδ. 2000 UNESKO-B
24. ΤΑΒΕΡΝΕΣ έκδ. 2000 του ιδίου
25. ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ έκδ. 2000 του ιδίου
26. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1940 – 1944, Τεύχος δεύτερο, έκδ. 2001 του ιδίου
27. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ, έκδ. 2002 του ιδίου
28. ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΒΙΟΣ, έκδ. 2002 Βιβλιοθήκη Δήμου Ελευσίνας

Δύο από τις βασικές πηγές της έρευνας: Αριστερά ο Χρήστος Θανάσουλας και δεξιά ο Ντίνος Νικολούλιας. Στο μέσο ο συγγραφέας

Πρόλογος

Το έργο των εκλεκτών διδάσκει και προτρέπει προς το καλό. Είναι απαραίτητη η αναφορά τέτοιων περιπτώσεων. Η προβολή της κοινωνικής και ηθικής προσφοράς είναι περισσότερο απαραίτητη στη σημερινή εποχή της αλλοτρίωσης.

Έχω καλύψει κάποιο μέρος κοινωνικής προσφοράς από Ελευσινιώτες. Πρέπει να γίνει γνωστό το έργο τους. Ίσως δημιουργήσει ερεθίσματα για τις γενιές που έρχονται.

Πολλά πολύτιμα της Ελευσίνας χάνονται με το πέρασμα του χρόνου. Τρέχω να περισώσω ό,τι πάει να εξαφανισθεί για πάντα. Ζηλεύω άλλες πόλεις που διατηρούν σε δρόμους, πλατείες και σε βιβλιοθήκες τον πα-

ραδοσιακό τους πλούτο και την αναγνώριση προσφορών απ' όσους πέρασαν. Είναι παρόντες και δείχνουν στους σημερινούς το δρόμο που ακολούθησαν, προτρέποντας να κάνουν το ίδιο και οι νέοι. Πρόκειται για πρόσωπα που έφτιαξαν, στόλισαν τον τόπο και δημιούργησαν προϋποθέσεις προόδου και πολιτισμού.

Ζηλεύω και θλίβομαι όταν βλέπω ότι δεν γίνεται το ίδιο και με την Ελευσίνα. Έχει κατακτήσει μία ανώνυμη πόλη. Έχουν πέσει απάνω της ορδές κακού να την εξαφανίσουν. Το φταίξιμο είναι και δικό μας, όταν μένουμε θεατές και παθητικοί δέκτες, ακόμα και κακουργημάτων εις βάρος της.

Το φταίξιμο είναι όλο δικό μας όταν δεν προβάλλουμε τον αρχαίο μας θησαυρό, τον μοναδικό ίσως στον κόσμο τον εγκαταλείπουμε στη λήθη και όταν δεν σημειώνουμε αυτούς που προσέφεραν τον εαυτό τους για το ανέβασμα της Ελευσίνας.

Μεταξύ των άλλων Ελευσινίων συγκαταλέγεται και ο Χριστοφόρος Χατζής, γέννημα θρέμμα της Ελευσίνας, Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης. Πάει κι αυτός να ξεχαστεί. Σήμερα είναι εντελώς άγνωστος. Είναι ζήτημα αν τον θυμούνται λίγοι ηλικιωμένοι, κι αυτοί όμως δεν γνωρίζουν σχεδόν τίποτα γι' αυτόν.

Συμπληρώνονται τριάντα χρόνια από το θάνατό του. Το παρήγορο είναι ότι αναπαύεται στο πατρίο έδαφος. Το τεράστιο σφάλμα του Δήμου είναι ότι δεν ονόμασε έναν δρόμο με το όνομά του όταν δώρισε στο Δήμο το μοναδικό ακίνητο που ήταν το πατρικό του σπίτι. Η εγκληματική αδιαφορία είναι δικό μας έργο εξ' ολοκλήρου, όταν χρησιμοποιούμε ονόματα στους δρόμους και στις πλατείες μας ξένων ατόμων.

Οι παλιότεροι Ελευσινιώτες ήσαν ευπρεπέστεροι από εμάς. Ο Στέφανος Δραγούμης χάρισε στα 1926 ένα οικόπεδό του στην Κοινότητά μας, η οποία έσπευσε και έδωσε το όνομά του στον δρόμο που περνάει μπροστά από το δωρηθέν ακίνητο.

Σε τι θα δυσκόλευε τάχα αν γινόταν το ίδιο και με τον δωρητή Χριστοφόρο Χατζή;

Πάντα είναι καιρός. Είναι έντιμο να αναγνωρίζει κανείς το σφάλμα του και παλικαριά όταν το διορθώνει.

Είχα την τύχη να τον γνωρίσω. Να μιλήσουμε μαζί. Μένει μέσα μου ίσαμε σήμερα μία απασπράπτουσα ηθική παρουσία. Ένας εκλεκτός της εκκλησίας και συμπαραστάτης του ανθρώπου.

Πέρασαν τριάντα χρόνια από το θάνατό του. Καμιά αναφορά δεν υπήρξε ίσαμε σήμερα, σχετική με αυτόν τον Ελευσινιώτη εκλεκτό της εκκλησίας της Ελλάδος, ούτε πρόκειται, όπως βεβαιώνουν τα πράγματα, ν' ασχοληθεί κανείς. Βαδίζει λοιπόν προς τα αζήτητα και ο μοναδικός ιεράρχης που απέκτησε η Ελευσίνα.

Τούτη η αναφορά ας θεωρηθεί σαν μία απλή ευχαριστία. Σαν τιμή των όπλων. Σαν στοιχειώδης υποχρέωση προς έναν Ελευσινιώτη ιεράρχη, ο οποίος σαν σε ιεραποστολική αποστολή, έδωσε τον εαυτό του για να στερεώσει στα πόδια της την καταστραμμένη Ήπειρο. Επιτέλους, έχουμε υποχρέωση να του πούμε ένα ευχαριστώ, αφού εκτός των άλλων, έγινε και δωρητής στο Δήμο μας, έστω κι αν αυτός αδιαφόρησε.

Από χρόνια πριν καταπιάστηκα με την συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με την ζωή και το έργο του μητροπολίτη Χριστοφόρου Χατζή.

Τον γνώρισα από τα νεανικά μου χρόνια, όταν ακόμα ήταν αρχιμανδρίτης και επεσκεπτετο την Ελευσίνα κατά αραιά διαστήματα.

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει το έργο του στην Ήπειρο σαν Μητροπολίτη της περιφέρειας της Κόνιτσας σε μία εποχή που δεν υπήρχε τίποτα όρθιο.

Περπάτησα τα χωριά της περιοχής της Μητρόπολης. Έφτασα ίσαμε την Πυρσόγιαννη και πιο πάνω ακόμα, στο Πλικάτι και στο μοναστήρι της Μολυβδοσκεπάστης, που απέχει λιγότερο από χιλιόμετρο με τα σύνορα με την Αλβανία.

Συγκέντρωσα στοιχεία από την πόλη Κόνιτσα και από τον αείμνηστο Μητροπολίτη Σεβαστιανό, ο οποίος υπήρξε διάδοχος του Μητροπολίτη Χριστοφόρου Χατζή.

Χρειάστηκε να κάνω 3 επισκέψεις στην Κόνιτσα (1992, 1997, 2002). Οι δύο επισκέψεις εκτός από την πρώτη, έγιναν με τον συνεργάτη Γιάννη Καλομενίδη εκ των οποίων η μία με συμμετοχή και της συζύγου του Αλεξάνδρας. Αυτό έγινε, γιατί παρουσιάζονταν κενά κάθε φορά. Περπατούσαμε, ρωτούσαμε και μαθαίναμε γι' αυτόν.

Ευχαριστώ τον πανοσιολογιότατο Αρχιμανδρίτη κ. Θεόδωρο Μπεράτη για το προσεκτικό και ακριβές σημείωμά του, αναφερόμενο στον Μητροπολίτη Χριστοφόρο Χατζή.

Από την Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Κόνιτσας, συγκέντρωσα κάποιο έγγραφο υλικό από τοπικό περιοδικό.

Ο Γιάννης Καλομενίδης και η σύζυγός του Αλεξάνδρα στάθηκαν το δεξί μου χέρι, ενώ ο Γιάννης συμμετέχει ενεργά και ουσιαστικά στο να δημοσιευτεί τούτη η έρευνα.

Πρέπει να ευχαριστήσω τον Ντίνο Νικολούλια και τον Χρήστο Θανάσουλα για τα βιογραφικά και άλλα στοιχεία που μου έδωσαν, έτσι ώστε να είναι όσο γίνεται πληρέστερο τούτο το έργο και προπαντός χωρίς λάθη.

Χρειάζεται ακόμα κι ένα μεγάλο ευχαριστώ στους πολλούς πολλούς όσους συναντήσαμε κι επισκεφτήκαμε στο σπίτι τους, στην Κόνιτσα και αλλού για ουσιαστικά στοιχεία, που έκαναν ώστε να ζωντανέψει τούτη η αναφορά.

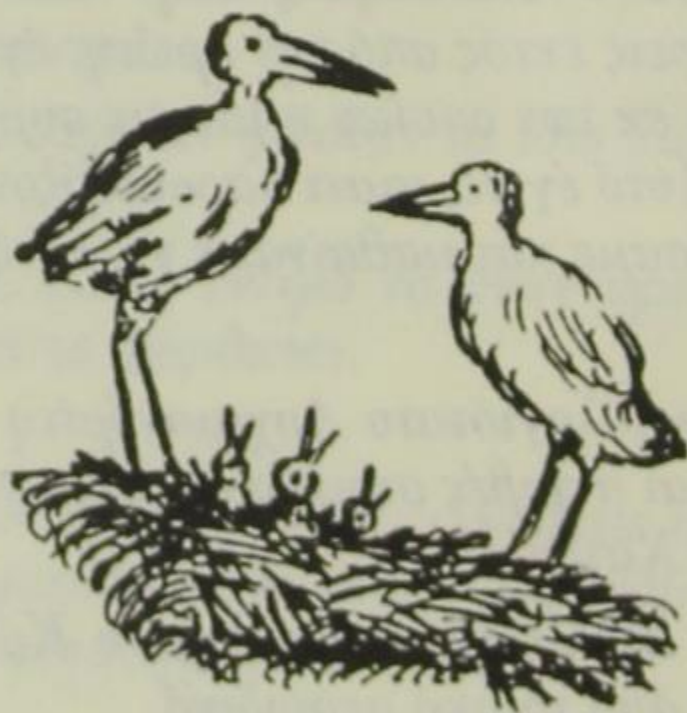
Είναι χρέος της Ελευσίνας τούτη η αναφορά. Είναι ένα ελάχιστο δείγμα τιμής.

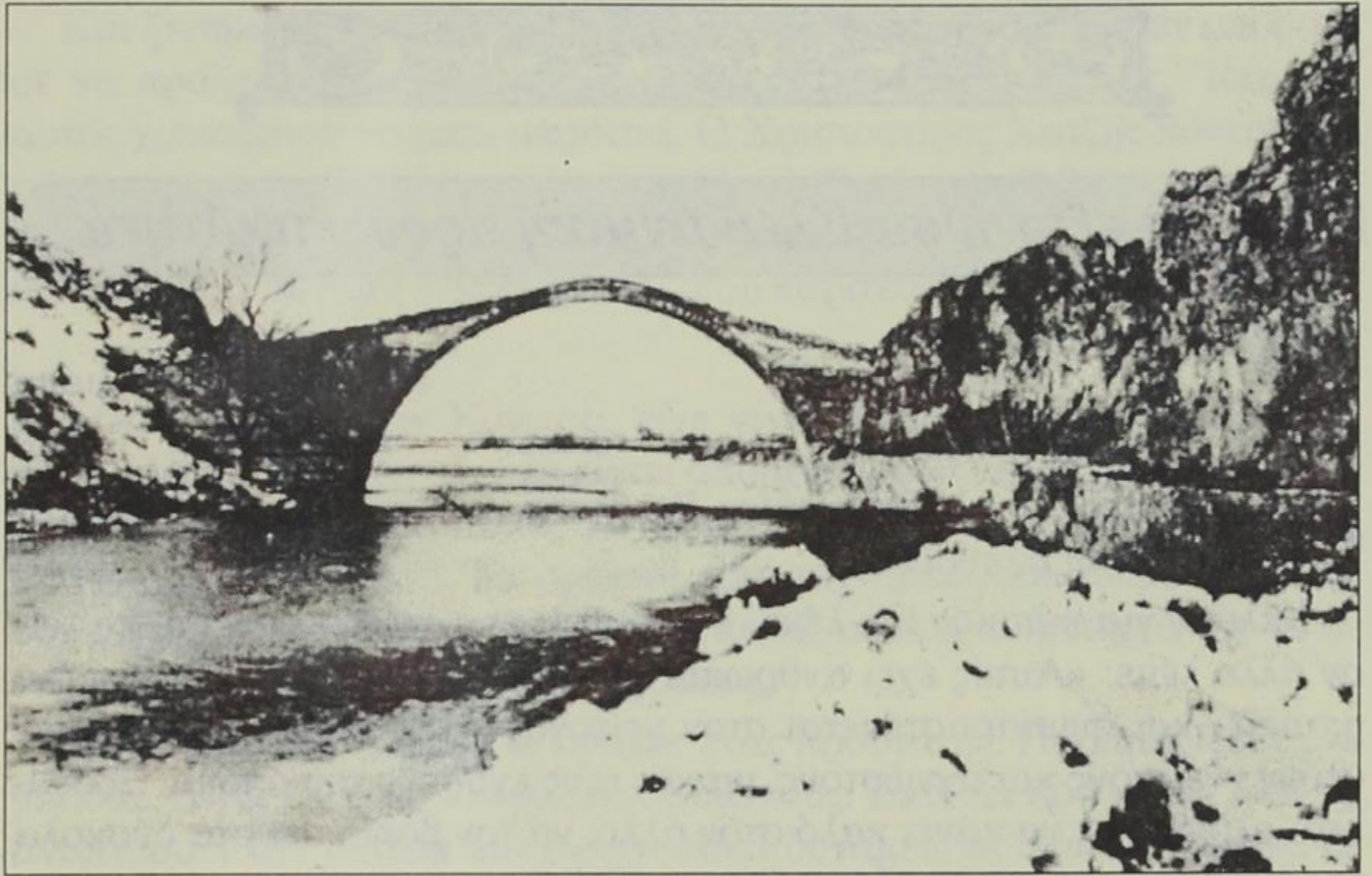
Η Ελευσίνα δεν θέλει να φανεί αδιάφορη προς τους εκλεκτούς της. Είναι ευαίσθητη προς όσους την ανέδειξαν.

Η αναφορά στον Ελευσινιώτη Μητροπολίτη Κόνιτσας κύριο Χριστοφόρο Χατζή και σε όσους πρόσφεραν για τον τόπο μας, πρέπει να καταστεί κανόνας χωρίς εξαιρέσεις.

Βαγγέλης Π. Λιάπης

Σεπτέμβριος 2002

Το πέτρινο γεφύρι της Κόνιτσας (1870-71)

Εισαγωγικό σημείωμα

Πριν από 7 χρόνια έγραψα ένα άρθρο αφιερωμένο στον Ελευσι-
νιώτη Μητροπολίτη Κόνιτσας κύριο Χριστοφόρο Χατζή με σκοπό
να δημοσιευτεί σε τοπική εφημερίδα.

Έριξα μία τελευταία ματιά στο κείμενο κι αμέσως, σαν να με απέ-
τρεψε κάποιος με αυστηρότητα. Εξαφανίστηκε ο αρχικός σκοπός. Κάτι
μου φώναζε ότι ο Ελευσινιώτης Μητροπολίτης είναι αδύνατο να χωρέ-
σει σ' ένα άρθρο επαρχιακής εφημερίδας.

Έτσι έγινε και άρχισα να ερευνώ για στοιχεία, βιογραφικά και άλλα,
που σημείωσαν την όλη πορεία του ιεράρχη.

Το αρχικό άρθρο, αδημοσίευτο βέβαια, παρέμεινε πάντα ζώσα προ-
τροπή στο να φέρω εις πέρας την έρευνά μου.

Αξιώνει λοιπόν –και δικαίως– να έχει την αρμόζουσα θέση σε τούτο
το βιβλίο, σαν προεισαγωγή.

Μία εξέχουσα Ελευσινιακή προσωπικότητα

του Βαγγέλη Π. Λιάπη

Ο λόγος περί του Μητροπολίτη Κόνιτσας κύριου Χριστοφόρου Χατζή, τέκνου Ελευσίνας.

Μιλάμε για κάποιον και λέμε: «Έχει ένα κενό μέσα του». Για κάποιον άλλο λέμε: «Αυτός έχει ανθρωπιά μέσα του». Αυτό σημαίνει ότι συμπονάει και συμπαραστέκεται στον γείτονα, στους συγχωριανούς του, στους γνωστούς και αγνώστους, μα και τους εχθρούς του ακόμα. Ξοδεύεται ολόκληρος να κάνει καλό στον άλλο, να τον βοηθήσει στα δύσκολα της ζωής του και να του ελαφρώσει τον πόνο.

Είναι ένας άνθρωπος ανυστερόβουλος, χωρίς υστεροφημίες, που απαντάει σε μία ηθική φωνή που του φωνάζει από μέσα. Αυτοί οι άνθρωποι είναι εκλεκτές φύσεις. Υψηλές παρουσίες. Μόνο μερικές εκλεκτές φύσεις κατόρθωσαν να φτάσουν στο ύψος των περιστάσεων.

Ο Δεσπότης κύριος Χριστοφόρος Χατζής ήταν ανθρωπιστής. Το μαρτυρούν τα καταστραμμένα χωριά της μαρτυρικής Ηπείρου, όπως είχαν καταστήσει κατά τα μεταπολεμικά χρόνια και μετά τον εμφύλιο. Είχαν όμως γκρεμίσει μαζί με τους τοίχους και τις στέγες των σπιτιών και τις ψυχές των ανθρώπων, που περπατώντας μέσα στα χαλάσματα, κουβαλούσαν στη ράχη τους την ερημιά, την έλλειψη στοργής, την αδιαφορία των δυναμένων, και της πολιτείας ακόμα.

Κι έστειλε εκεί ο Θεός, στην πιο κατάλληλη ώρα, ένα χωριατόπαιδο που είχε γεννηθεί και μεγαλώσει στην Ελευσίνα. Του έδωσε από τη χάρη Του και του είπε: «*Πήγαινε στην Ήπειρο να βοηθήσεις τους ανθρώπους που πάσχουν*». Άκουσε την Θεία εντολή ο Χριστοφόρος και την έκανε κανόνα ζωής. Πήγε εκεί που τον έταξε η Θεία Βούληση. Ανέβηκε σ' ένα ψήλωμα κι έβαλε φωνή: «*Κουράγιο αδέρφια. Ελάτε, όλοι μαζί να ξαναφτιάξουμε τη ζωή μας*». Ακούστηκε η φωνή του στην γενική αναστάτωση και στον θρήνο των θυμάτων. Οι παρηγοριές μπορεί να γλυκαίνουν τον πόνο. Δεν οικοδομούν. Οι πράξεις οικοδομούν και η πίστη στον άνθρωπο θεραπεύει τις πληγές της ψυχής.

Και ξεσηκώθηκε ο λαός. Και μπήκε αυτός μπροστά της . Δεν μπορούσε να πράξει διαφορετικά. Είχε χρέος να μείνει άνθρωπος. Ίσα-ίσα, αυτός χρειαζόταν να μπει μπροστά. Ο Χριστοφόρος Χατζής πόνεσε γερά τον πόνο του ανθρώπου. Ακέραιος, αληθινός, ευαίσθητος και σημαντικός. Υπήρξε μία έξαρση. Ένα πρόσωπο που αναδύεται από μαγευτικά βάθη, μία δύναμη που αγρυπνεί, που παρακολουθεί και θεραπεύει

Όταν έφτασε στην Κόνιτσα, είχε γίνει βάνουση και αρνητική ζωή στην Ήπειρο. Τα χωριά, όσα είχαν απομείνει, ζούσαν μέσα στην αθλιότητα. Θάβονταν χωρίς παπά. Τα παιδιά δεν μάθαιναν γράμματα. Τότε δεν υπήρχε δάσκαλος. Τα ορφανά από τον αδερφοσκοτωμό προσπαθούσαν να κουρνιαξουν σε κάποια γιαγιά, αλλά η ανημποριά της τα ανάγκαζε να πάρουν τους πέντε δρόμους.

Όσπου, έδωσε ο Θεός κι έφτασε ένας προστάτης. Παραμερίζει τα εμπόδια. Δίνει θάρρος στους απελπισμένους. Επινοεί πρακτικές λύσεις, αναπτύσσει την ελπίδα και ενεργοποιεί δυνάμεις που πλησίαζαν να αποδυναμωθούν. Οι άνεμοι της καταστροφής κοπάζουν. Δεν απειλούν τις στέγες των σπιτιών. Αρχίζει μία νέα ζωή από το τίποτα. Από τους ίδιους τους άστεγους. Προχωρεί μαζί τους χέρι-χέρι με άμεσες και γενναίες λύσεις. Κινείται προς πάσα κατεύθυνση.

Ιδρύει μαθητική εστία στην Κόνιτσα. Οι λίγοι μαθητές των γύρω χωριών 2-3 από το κάθε ένα, βρίσκουν στέγη, τροφή, ρούχα και ειδικά εκπαιδευόμενους οι οποίοι, εκτός από την μάθηση, τονώνουν τις ραγισμένες παιδικές ψυχές και προσπαθούν να σβήσουν από μέσα τους τραγικές εικόνες. Ενισχύει το ορφανοτροφείο. Γίνεται η ψυχή του. Εκεί λειτουργούν επαγγελματικές σχολές. Τα ορφανά παίρνουν μία τέχνη στο χέρι, πολύτιμο εφόδιο για τη ζωή τους.

Χαρίζει στην Κόνιτσα με πρακτικούς τρόπους οίκημα όπου γίνεται πνευματική στέγη και βιβλιοθήκη η οποία έγινε δημοτική και σήμερα αναπτύχθηκε σε δημόσια.

Παρακολουθεί όλους τους απόφοιτους του ορφανοτροφείου και τους αποκαθιστά επαγγελματικά, χρησιμοποιώντας το κύρος του στα ανώτατα επίπεδα της κοινωνικής στρατιωτικής και πολιτικής ιεραρχίας.

Από λίγες επιστολές του που μόρεσα και βρήκα, προκύπτει ότι εκμεταλλεύτηκε όλες τις γνωριμίες του: βιομηχάνους, πολιτικούς, Υπουργούς και στρατιωτικούς ζητώντας τους να τον βοηθήσουν οικονομικά, ή

να βοηθήσουν παιδιά που είχαν ανάγκη. Παραθέτω αποσπάσματα επιστολών τους.

Απευθύνεται προς τον Υπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας (16/10/63): «Παρακαλούμεν την Υμετέραν εξοχότητα, όπως αγαθνομένη ενισχύσει ημάς οικονομικώς ίνα εξοπλίσωμεν το αρτισυσταθέν Γυμνάσιον – Οικοτροφείον Κονίτσης, αποσκοπούν εις την επίρρωση του εκπαιδευτικού σωματικού οργανισμού εβδομήκοντα μαθητών, των εκ της περιοχής Γράμμου προερχομένων, των οποίων οι κηδεμόνες, άλλοι μεν έπεσαν εις την υψηλήν της εντολής αυτών σφαίραν και άλλοι απεβίωσαν εν τη ομηρία κ.λπ.».

Στέλνει συγχαρητήρια επιστολή προς την εταιρεία ΕΛΑΙΣ (02/01/67) για τα εκλεκτά και πλούσια προϊόντα του εργοστασίου που του έστειλαν.

Με επιστολή του προς το Εθνικό Εκπαιδευτήριο Αναβρύτων παρακαλεί να εγγραφεί στο Δημοτικό Σχολείο το παιδί της χήρας Βασιλικής Ρούσσου, της οποίας ο σύζυγος υπήρξε ευεργέτης της Κόνιτσας.

Αποστέλλει επιστολή «προς τα ξενιτεμένα παιδιά». Μερικά αποσπάσματα:

«Επί δύο έτη παλεύω συνεχώς νύχτα και ημέρα δι' αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι φυλλάττουν μέσα εις τον χειμώνα και την κακοκαιρίαν τα σύνορά μας», και πιο κάτω: «ζητώ να με βοηθήσετε και με ενισχύσετε προσφέροντες από τον τίμιον ιδρώτα σας, τον οβολόν σας. Ενισχύσατέ με το ταχύτερον ίνα προλάβομεν το κακό που συμβαίνει εις το δυστυχημένο και βασανισμένο αυτό μέρος. Σας παρακαλώ από τα βάθη της ψυχής μου να μην κοφεύσετε εις την παράκλησιν του γέροντος πνευματικού σας πατρός Μητροπολίτου σας,»

Εκατοντάδες παρόμοιες επιστολές έστειλε παντού, ακόμα και στο εξωτερικό όπου μάθαινε ότι έμεναν Ηπειρώτες. Η ανταπόκριση ήταν θετική πέρα από κάθε προσδοκία.

Ο Μητροπολίτης Κόνιτσας κύριος Χριστοφόρος Χατζής αναγέννησε την γωνιά αυτή της Ηπείρου. Αναπτύσσει την ομαδική ενέργεια. Το ανώνυμο άτομο οπλίζεται δύναμη από τον θρησκευτικό ηγέτη και μεταμορφώνεται σε υπεύθυνο πολίτη.

Το κοινωνικό εγχείρημα του ιεράρχη είναι καταπληκτικό. Κατόρθωσε να εμπλουτίσει τους δυνάμενους με το αίσθημα του κοινωνικού χρέους. Το αποτέλεσμα υπήρξε εντυπωσιακό.

Ελευσίνα Μάρτιος 1985